

Na Hru:
K 50
20
13
Kraj: Jugoslavije!
Celo leto . . . 66.
Posamezne številke
na 10 strah 40 v.
na 20 strah 60 v.
Uredništvo i. upravništvo:
Maribor, Koroška ulica
a. b. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Miserati ali oznamia
se računajo po K 1.80
od enoredne petivrstice
pri večkratnih oznanilih
popust.

„Straža“ izhaja v pon-
deljek in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure popoldne.

40. številka.

Maribor, dne 16. aprila 1920.

Letnik XII:

Naš program.

„Načelno naj se prizna u-
službencem industrijskih
podjetij pravica, da sodelu-
jejo pri upravi ter so ude-
leženi pri dohodkih.“

Resolucija II, 5.

Resolucije, katere so se sprejele na shodu za-
upnikov o socialnem vprašanju, so zelo dalekosežne-
ga pomena in jako spretno stilizovane. Računajo po-
polnoma z velikanskim razvojem, katerega je naredi-
lo človeštvo tozadevno v zadnjih letih, ne postavijo se
sicer na popolnoma socialistično stališče, vendar mu
prihajajo jako blizu in puščajo odprta vrata na ste-
žaj nadaljnjemu razvoju. Socializacijo zahtevajo za-
upniki za premogovnike, rudnike, plavže „in kjer ka-
že socialna korist.“ Zasebno last hočejo obdržati pri
kmetijskih posestvih ter jo še razširiti in utrditi. Med
tema dvema mejniki zahtevajo, kakor pove gori na-
vedena resolucija, da se službencem industrijskih
podjetij prizna načelna pravica, „da sodelujejo pri u-
pravi ter so udeleženi na dohodkih.“

Resolucija ne zahteva izrecno, da se mora so-
delovanje izvršiti takoj, ampak zaenkrat samo zahte-
va priznanje načela. Tudi ne določi popolnoma ničesar,
v kakšni meri in na kakšen način naj se vrši to
sodelovanje. V tem oziru je navedena resolucija kot
bogato seme, iz katerega lahko izklijne plodonosno dre-
vo bodočnosti. Resolucija mora biti sestavljena pre-
vidno, ker ne smemo naenkrat prekiniti naravnega
razvoja in ne smemo uničiti vrtoglavih koraki na-
še že itak slabe produkcije. Velikanska Rusija, ki je
neizmerno bogata na prirodnih zakladih in surovinah,
zamore prenesti velikanske udarce, ki so združeni z
naglim in vseobčim socializiranjem, naš majhni na-
rod bi bil pod takimi udarci raztepen v prah. Pred
130 leti je izbruhnila na Francoskem takozvana veli-
ka revolucija, ki je imela pred vsem politične cilje.
Povzročila je neizmerno gorja, uničila silno mnogo
premoženja in človeških življenj, razdrila celi stari
državni red. Francoski narod, ki je velik, močan in
bogati, je prenesel vse te udarce, revolucija se je iz-
čistila in pomirila, a kar je rodila dobrega, so pola-

goma sprejeli drugi narodi. Nekaj podobnega se po-
navlja sedaj v Rusiji. Veliki narodi so poklicani, da
gredo naprej v razvoju človeštva. Oni najlažje pre-
nesejo velikanske krize, ki so združene z velikimi
preobratii. Mali narodi naj čakajo dobro pripravljeni
in naj uporabijo, kar se je iz teh kriz izcimilo dobre-
ga. S tem seveda ne rečemo, da bi pri vsakem veli-
kem gibanju morali biti popolnoma pasivni in samo
čakali, kaj nam po svoji dobroti vržejo „veliki naro-
di.“ To ne, ker v tem slučaju bi prišli vedno prepoz-
no. Čakati moramo samo primerne trenotke, da po-
sežemo vmes dejansko in biti tudi pripravljeni na žrt-
ve, a ne smemo se siliti v ospredje.

To velja tudi za moderno socialno gibanje in
na tem stališču stoje tudi resolucije shoda zaupnikov.
Najmanj, kar zaenkrat zahtevamo, je socializacija ne-
katerih velikih obratov s pridržkom, da se sociali-
zacija lahko raztegne še dalje, do onih mej, „kjer ka-
že socialna korist.“ Popolnoma umestno odklanja so-
cializacijo majhnih kmetij. Sicer je pa to razumljivo
samoobsebi, tudi če bi se ne omenilo izrecno. A pri
vseh drugih podjetjih zahteva zaenkrat samo „sode-
lovanje pri upravi in sodelovanje pri dobičkih.“ To je
najmanj, kar zahtevamo in to bi se moralo začeti iz-
vajati takoj. V Avstriji so takoj od začetka upeljali
takozvane „Betriebsräte“, ki so menda gospodom pod-
jetnikom zelo nadležni in pri težavah, s katerimi se
mora tam boriti proizvajanje, tudi ne morejo imeti
posebno ugodnih uspehov. Nekaj podobnega bi se pa
moralo upeljati tudi pri nas in to je bila ideja, kate-
ro so imeli pred očmi naši delavci pri sklepanju svo-
je resolucije. Podjetniki morajo imeti ob svoji strani
neke vrste kontrolo, ki nadzoruje, kako vodijo in ko-
liko imajo dobička. Delavec je pri tovarni zainteresi-
ran s celo svojo eksistenco in vsled tega bo delav-
ski svet gotovo gledal, da podjetje prospera. Podjet-
nik nima nobenega razloga, da bi se branil takega
sveta, ki mu jamči red in mir v obratovanju in za-
gotovi če tudi nekoliko skromnejši, zato pa toliko si-
gurnejši dohodek. Za delavce bi pa taki sveti bili
dobra šola v organizaciji in discipliniranju. „Delav-
ski svet“ mora biti naša prva zahteva na socialnem

polju. Kdor je zoper delavske svete, dela nalašč ali
iz neumnosti za nasilne prevrate, ki bodo uničili ali
vsaj silno potlačili našo produkcijo.

Pismo iz Posavja.

Dne 12. aprila 1920.

Velikanski plakati, ki so že celi mesec bili na
biti skoraj na vsaki hiši in na vsakem drevesu po
celi Sloveniji in naznanjali, da se vrši na belo ne-
deljo, dne 11. aprila 1920 velik tabor nove liberalne
Samostojne Kmetijske stranke v Brežicah ob Savi,
so napotili tudi mene radovedneža, da sem se podal
v Brežice ogledat si to komedijo. Upal sem, da izvem
ob tej priliki še mogoče kake druge novice, saj iz
Posavja ni skoraj nikdar čitati v naših listih, kako
se gibljejo tam spodaj; in res, izvedel sem prav lepe
reči, ki znajo zanimati tudi širšo, javnost.

Ko nas je vlak privlekel zjutraj okrog osme u-
re v Brežice, se koj napotim v mesto. Začudil sem
se, ko sem opazil na nekaterih hišah zastave. Kaj
naj to pomeni? Ali so tudi v mestu sami „samostojni“
kmetje? Pa ni bilo tako hudo. Zastave so izobesili
samo gostilničarji, ki so stem vabili na drago kaplji-
co, nekateri trgovci in nekaj prisilnih „kmetov“, kakor
n. pr. dr. Stiker, in bivši odvetnik dr. Srebre.

Shod sam je bil sicer še precej dobro obiskan,
dasiravno po neutrudni agitaciji bilo pričakovati še
večje udeležbe. Vendar pa nikakor ne smejo misliti
samostojni generali, da so bili navzoči samo njihovi
pristaši. Najmanj ena tretjina, če ne celo polovica,
je bilo radnovednežev, ki so se — kakor tudi jaz —
hoteli ogledati to samostojno komedijo. Nastopilo je
celo vrsto govornikov. Mermolja je nekaj mrmral o
habsburški dinastiji in katoliški Cerkvi, potem se je
loil valute in vso krivdo valil seveda na klerikalce,
ki baje hočejo uvesti razmerje krone do dinarja 12:1.
Drofenik je povdarjal splošno draginjo, zlasti dra-
ginjo kmetijskih potrebščin, tako da n. pr. najmanjša
kmetijska potrebščina, kakor so zlasti pomaranče, sta-
ne en komad 4 K itd. Tako so tudi ostali govorniki
prodajali svojo modrost, pa vendar še precej stvarno
in v dostojni obliki. Samo Urek je delal, častno izje-

LISTEK.

Rendezvous.

(Jesenska povest za spomlad. Napisal Roman Bende).

(Dalje.)

„Pa čisto gotovo ne iz dugega nagiba, kakor iz
gole radovednosti, kaj ne? Potem sem pomislila: 18-
letno dekle, ki si je pridobilo vso za moderno žensko
potrebno izobrazbo, dekle, ki je vzorno vzgojeno in ni
nikomur v spodtiko, pač zasluži drugačnega ravnan-
ja. Zora je po moji sodbi popoln človek, ki odgovarja
najmodernejšim zahtevam, ima samostansko vzgojo!
In potem sem pomislila na sebe, na svojo mladost in
kako je bilo z menoj, saj nisem mogla brzdati svoje
radovednosti. Ali pa imenujte to čednost, kakor hoče-
te! Saj to je nemogoče. Pregledala sem cel list: po-
zicijo znamke, poštni pečat, pisavo. List je bil ponoči
oddan na pošto. Skušala sem s pomočjo luči ujeti eno
samo besedico, samo ime, vsaj ime. In res, eno samo
besedico sem mogla razbrati iz vsebine!“

„Vendar eno besedico?“

„Da. Z nerodno debelimi črkami je bilo pisano
in debelo podčrtano: Torek!“

„To je vendar danes.“

„Seveda, danes. Glejte, prijatelj, kakor resnično
je danes torek, tako trdno sem prepričana —“

Gospa Mara ni govorila naprej. Z ostrim in ne-
premičnim pogledom je zahtevala od mene, da izgo-
vorim drugi del pričete stavka. Molčal sem in morda
jo je to razjarilo. Z razdraženim tonom je potem na-
daljevala:

„Zora ima danes — rendezvous! Prosim Vas
da mi ne ugovarjate. Ne vem sicer, je-li to njen prvi
ali bogvekoliki sestanek, ampak to vem sigurno, da
se s poscem imenovanega lista snideta gotovo danes.
O tem ni dvoma!“

„Ampak, gospa Mara, morda pa ni tako, saj
vendar —“

„Prosim, da mi ne ugovarjate! Naj govorim na-
prej! Dala sem ji pismo. Prečitala ga je in dejala je
malomarno: Iz zavoda. Inače je vedela toliko in toli-
ko povedati iz vsebine pisem, a topot samo: iz zavo-
da. Molčala sem, ker nisem hotela spraviti otroka v
zadrego, iz katere bi se skušala skopati z lažjo. In
moj dragi, kar se začelja z lažjo, se navadno konča
morda z hujšim zlom, nego je laž. Ampak opazovala
sem jo s podvojeno pazljivostjo. Opazila sem marsi-
kaj, kar je izdajalo preobrat v Zorini notranjosti. In
celo to sem opazila, kako skrbno študira adrese, ka-
dar vzame iz nabiralnika došlo pošto. Kadar sem po
obedu malce zadremala, je pohitela k oknu in se za-
gledala v daljo, kakor da nekoga pričakuje. In da-
nes opoldne, ko sem predlagala obisk pri sorodnikih,
se je zgodilo, da je prvič v svojem življenju ugovar-
jala mojemu predlogu s pretvezo, da ne utegne, da
mora k prijateljici! In moj dragi, ali je treba potem
še pomislekov?“

Radoveden sem bil, kako se bo to razpletlo in
sem zinil:

„Hm, seveda. Bog ve zakaj bi že to moral biti
dokaz? Čisto trdno to ne more držati!“

„Moj Bog, kakšnih dokazov pa se želite?“

„Milostljiva bi morda vprašali pri njeni prija-
teljici?“

„Seveda, seveda. — Oprostite! Mladina ima še
čudne nazore o tem. Čudim se le, da ne morete za-
jiti svojega otroško-naivnega srca, oprostite! Duho-
viti pisatelji torej niste izvzeti. (Mislila je gotovo, da
mi s tem imponira!) Ali naj Zorino prijateljico tudi
potegnem v skrivnostno mrežo Zorinega notranjega
življenja? Ne, tega ne storim! Meni popolnoma zado-
stuje to, kar sem sama kot mati doznala, o vsem dru-
gem se boste prepričali sami, ko dojde semkaj!“

Pošalil sem se: „Zakaj semkaj? Domov vendar,
saj tu je Vaše stanovanje, ne? Ali se mi pa mogoče
sanja?“

„Zares, čudno ste danes razpoloženi, prijatelj!
Kaj Vam je vendar? Komaj sva začela govoriti, se
nisva razumela, in sedaj lovite besede. Ali ste tako

hudomušni? Zares čudno! Torej Zora dojde vsak čas
domov.“

„Dovolite, koliko časa pa je gdč. Zora že od-
sotna?“

„Dobri dve uri. Obljubila pa mi je sigurno, da
bo pred sedmo uro že doma.“

Udaril sem se po kolenu, mehanično, ne vem,
zakaj in sem zinil:

„Torej, gospica Zora bo vsak čas tukaj, ne?!
Sicer pa, kakor se mi zdi, cela stvar ni tako nevar-
na, kakor se Vam zdi. Moj Bog, to je vendar mladi-
na, kipeče življenje, ali naj se to zatre že v kali? —
Seveda, ko bi bilo to mogoče, pa ni. Veste, gospa, o-
prostite! Ne govorim zato tako, ker sem mlad, am-
pak zato, ker ste tudi Vi bili enkrat mladi, ali ne?!
Pravzaprav je še sedaj tuintam v Vas mladostno raz-
položenje. Veste, to je košček romantike in za tem
koščekom romantike hrepenijo mlada srca in na vse-
zadnje se smeta vendar dva človeka, dva mlada člo-
veka, kje na samem nemoteno razgovoriti, približati,
ne? In tako čednostno vzgojeno dekle, kakor je Vaša
Zora —“

Gospa Mara se je pri teh besedah čudovito raz-
ljutila, kakor da noče vedeti, da govorim, kakor ona
hoče:

„Da mi oprostite, prijatelj! Pesniki imate prav
čudne nazore! Ljudje pravijo celo, da ste v sorodst-
vu z luninimi spremembami, toda kratkomalo, za nas
Vaši nazori niso. Ko bi hotela, nočem razumeti Va-
ših nauk in besed. Kako se more čisto razviti in
splesti, kar se sprede v tihih, samotnih zatišjih, v
skrivališčih? Kam pa sta mogla v tem vremenu? Se
niti na sprehod ne moreta!“

Pomiril sem jo:

„Oprostite, milostljiva! Vi me vedno napačno
razumete! Hotel sem reči: Samo tako črno pi treba
gledati vse to. Saj vendar lahko govorita dva človeka
čisto nedolžne stvari, o umetnosti, o lepoti in marsi-
čem. Taki sestanki so lahko čisto nedolžni, brez ka-
kih grešnih nagibov.“

(Konec prihodnjic.)

nikov iz Nemčije. Sovjetska Rusija je privravljenavrniti 30.000 vojnih vjetnikov osrednjih vlasti, ki so še v Sibiriji in Turkestanu. Poljska je dovolila prost prehod za te vjetnike.

Amerika.

O g r o m n a železniškarska stavka v Zedinjenih državah se je poostila. Washington in druga večja mesta so skoro brez prometa, živila dovajajo tovorni avtomobili. Vozi le nekaj osebnih vlakov. Ker je prehranjevalno stanje vsled te stavke postalo kritično, je Wilson sklical senatno posvetovanje, ki je imenovalo posebno komisijo, katere naloga je: baviti se z stavko železničarjev.

Dnevne vesti.

Železničarski štrajk. Železničarji po vsej Jugoslaviji štrajkajo. To bo vplivalo tudi na časopisje, ki ga naročniki ne bodo mogli takoj ali nekaj časa morebiti sploh nič dobiti.

Gosp. kaplan Frid. Sternač leži hudo bolan v javni bolnišnici v Celju, priporoča se sobratom in znancom v molitev.

Plebiscit na Koroškem. Iz Dunaja poročajo, da so prejele oblasti v Celovcu iz Pariza obvestilo o odpotovanju komisije 24. t. m. Komisija bo nadzorovala ljudsko glasovanje na Koroškem.

Se enkrat: vprašanje bolnišnice. Iz zdravniških krogov nam pišejo: „Straža“ je v svoji številki 38 z dne 12. t. m. ponovno opozorila na nujnost ustanovitve oddelkov za ženske bolezni in porodništvo pri mariborski bolnišnici. Res je, da so ti oddelki — če jim ta priimek sploh pristaja — sedaj le privesek kirurškega oddelka mariborske bolnišnice. Toda to pa tudi drugače biti ne more. Za silo morajo taki slučajji priti v roke operaterja, prostora za samostojne oddelke te vrste pa ni. Mogli so se sicer ustanoviti oddelki za spolne in očne ter ušesne, nosne in vratne bolezni, ki pa ne trebajo posebnih stavbnih adaptacij. Oddelki za ženske bolezni in porodništvo pa se ne morejo namestiti kjersibodi. Biti morajo od ostalih oddelkov strogo ločeni in vrhu tega zanje, kakor za kirurški oddelk, treba kar dve operacijski dvorani ali sobi. Za te oddelke pride tedaj v poštev samo nova stavba, ker drugod ni prostorov, ki bi se dali v to svrhu adaptirati. Taka stavba pa je vprašanje vsaj dveh ali treh let. In tu nam vstaja pred očmi novo vprašanje, to namreč, da bo prej ali slej cela bolnišnica morala iz sedanjih prostorov drugam, ker je na sedanjem svojem mestu samo v naporje in to na eni najvažnejših črt, koder se bo razširjalo naše mesto. Treba bo zanj določiti nove prostore na periferiji mesta in tam pred vsem postaviti paviljon za ženske bolezni in porodništvo. Polagoma bi nato sledili še ostali objekti, ki bi jih zaključila prosekura. Kajti tudi to poslednjo velevažno institucijo pogreša sedanja mariborska javna bolnišnica. Nova bolnišnica ne more in ne sme biti predaleč od prometnih središč mesta. Ne kaže jo potisniti daleč na Dravsko polje, ker je vročina v poletnih mesecih tu uprav neznosna. Smer proti Pohorju (kadetnica s svojim parkom!) jo občutno oddaljuje od glavnega kolodvora. Vrhu tega so železniške delavnice s svojim dimom in trušcem preblizu. Edini najprimernejši prostor za novo stavbo bolnišnice, ki se bo stavila vsaj desetletje, pa se nam zdi idilična, od gozdov obkrožena kotlina za „tremi ribniki.“ Primera s Stiflingtalom v avstrijskem Gradcu nas kar v oči bode. Tu in tam je sicer oddaljenost pokopališč znatna, toda bolnišnica ne ovira razvoja mesta, ima zdravo, gozdnato lego in ni preoddaljena od mesta samega, oziroma od glavnega kolodvora. Samuje in je vendar le priključena mestu. — Naj bi odločujoči faktorji pričeli premišljevat o izvršitvi te tako važne kulturne ustanove, ki je stvar države, mesta in vseh okrajev, ne izvzemši niti Prekmurja. To vprašanje zahteva temeljitega prevdarka! Zaenkrat se pa mudi samo izvestnim kandidatom za primariat.

Prepoved shodov. Ker se v občinah župnij Sv. Martin na Pohorju, Tinje, Sv. Venčesl, Slovenska Bistrica in Makole vedno bolj širi kužna bolezen črne kože, so prepovedani iz zdravstvenih ozirov v navedenih župnijah do preklica vsi javni shodi.

Shod Slov. kmetске zveze se vrši v nedeljo 18. t. m. po prvem sv. opraviu pri Sv. Marjeti pri Rimskih toplicah. Govoril bo g. Krajnc, župan iz Velike Pirešice.

V Mozirju priredi, Kmetška zveza v nedeljo, dne 25. t. m. ob pol drugi uri popoldne pri Kolencu gospodarsko politični, shod. Gospodarji, gospodinjje in delavci, pridite v obilnem številu na ta shod, ker se bo govorilo in sklepalo pri tej priliki o važnih gospodarsko političnih zadevah.

Shod KZ na Rečici. V nedeljo, dne 11. aprila, je priredila KZ gornjegrajskega okraja javen političen shod na Rečici. G. Stiglic otvoril zborovanje ter pozdravi mnogoštevilne zborovalce. Za predsednika shoda je bil izvoljen g. Močnik, ki istotako pozdravi zborovalce in podeli besedo g. Marijofilu. V kratkih in jedrnatih besedah poroča ta o shodu zaupnikov v Ljubljani dne 7. aprila ter sporoča zborovalcem pri-srčen pozdrav g. dr. Korošca. Besedo dobi nato dr. Ogrizek iz Celja. Narisal je grozne libe poprejšnje vlade, katere bode mogla sedanja vlada le s težavo in počasi popravljati. Mi Slovenci moramo postati pionirji, ki ponesejo kulturo in poštenost med naše južne brate, katere je dolgoletna sužnost duševno in materijelno še bolj ubila, kakor nas. Proti korupciji, ki žuga našo prelepo, mlado Jugoslavijo popolnoma

uničiti, se mora nekaj storiti. Le tako postane naša mlada in bogata Jugoslavija res „obljubljena dežela“ kakor jo nazivlja Avstrija. Tozadevne resolucije stavi in utemeljuje g. Močnik, ki nato zaključil zelo dobro uspelo zborovanje ter poziva zborovalce, da se prav vsi udeležijo gotovo dne 4. maja našega shoda na Ljubnem.

Samostojna v Leskovcu. Veliki lepaki so naznanjali za 14. april shod Samostojne. Urea 8 je odšla, govornika pa ni bilo nobenega! Sedaj je očitno koliko je resnice na samostojnih listih, besedah in obljubah! V lažeh so res samostojni! Zato pa vsi dobri in pošteni, možje v Slov. kmetško zvezo! Samostojnih laži ne potrebujemo.

Nečuvno strankarsko postopanje brežiškega okrajnega glavarja. V Brežicah se je pojavilo nekaj slučajev črnih koz. Oblast je prepovedala vsled te kužne bolezni vse shode in zborovanja. Jugoslovanska Matica je namenila zborovati na velikonočni ponedeljek, pa jej je okrajno glavarstvo prepovedalo to zborovanje. Za nedeljo, dne 11. t. m., pa je zbilobal Urek svoj samostojni cirkus v Brežice in „slavni“ okrajni glavar dr. Koropec mu ni prepovedal samostojne hujskarije pod milim nebom. Dr. Koropecu je Samostojna več nego Jugoslovanska Matica. Morda pa ima Urek tudi Koropecu ravno tako na „žurci“ strahu, kot gerenta dr. Stikerja. Našo deželno vlado opozarjamo na dvojno strankarsko mero, s katero presoja g. Koropec Samostojno in Jugoslov. Matico! Napram gospodom okrajnim glavarjem v Brežicah in Konjicah bo že morala naša deželna vlada sneti rokovice potrepeljivosti.

Samostojnega tabora v Brežicah se je udeležilo največ Dobovčanov. Zakaj pač? V Dobovi namreč so radi pretepoz in pobojev že zaprte vse gostilne takoj popoldne. Da bi ga pa potegnili dobovski samostojni enkrat samostojno in preko poldneva, so priromali skoro vsi na Urekovo komedijo v Brežice, koder se je popivalo ne samo čez poldan, ampak kar celo noč do drugega dne.

Arčtiran praktičen komunist. Socijalistični govornik Brezovšek je pod varstvom orožnika romal v ječo. Kaj pa je zakrivil? No, malo prežgodaj je začel delovati po komunističnem načelu „vse naše.“ Ukraedel je v okrajni bolnišnici blagajni v Celju, kjer je bil zaposlen, nekaj čez 5000 K ter jo popihal v Ljubljano na kratko razvedrilo. Pa še predno je vse zapravil, ga je zgrabila roka pravice ter ga pripeljala v naše celjske zapore. Mislil si je pač, če sme njegov voditelj, milijonar Kristan, na račun ubogega delavstva udobno živeti, zakaj bi si tudi on ne smel privoščiti par veselih uric.

Trgovski gremij naznanja sledeče svojim članom: Kolektivna pogodba, sklenjena s trgovskimi pomočniki, stopi s 1. aprilom v veljavo in je novo urejena plača izplačati se le dne 30. t. m. — Vsled vladnega naročila mora trgovski gremij javiti vse tiste člane, ki imajo zaposlenega kakoga invalida, in tiste, ki imajo prosta mesta za invalide. Zato prosi gremij gg. trgovce tozadevnih poročil. — Na vlogo radi uvoza raznega blaga, katerega import je prepovedan, je dobil gremij od ministrstva trgovine in industrije, oddelk v Ljubljani, rešitev, da se izjemoma dopušča uvoz samo tistega blaga, ki se na dan, ko stopi le-ta naredba v veljavo, to je dne 23. marca, že nahaja na potu v naše kraljestvo. Tozadevna dokazila (faktura, oddajni list, tovorni list itd.) je predložiti s prošnjo za uvoz generalni direkciji carine, ki je edino v to pristojna.

Odsek za določevanje cen je sklenil: Cena svinjskemu mesu se določa na 36 K za kg in slanini na 52 K za kg. Pekom se dovoli zaslužek za pečenje kruha po kg: in sicer za beli kruh 3 K in za črni kruh 2,50 K. Na podlagi tega pekovskega za-služka ter vsakodajne cene moke bo mestni gospodarski urad vsakotedensko za naprej določil cene kruhu.

Komunike. Gospod finančni minister je dne 9. marca t. l. izdal naredbo, da se takoj prične, oziroma nadaljuje in konča odmera dohodnine in davka na vojne dobičke v vseh novih pokrajinah in za vsa leta, za katera se ta odmera še ni izvršila in za dan zakoniti pogoji za to. Obenem je pozval delegate, naj — z ozirom na težki finančni položaj, v katerem se nahaja naša domovina — ukrene vse, kar je potrebno, da se na najenergičnejši način pospeši plačilo davkov na vojne dobičke in drugih med vojno vpeljanih davkov. Istotako je dne 9. marca t. l. izdal naredbo, da se odmera drugih (starih) neposrednih davkov za leto 1919 nemudoma konča, odmera za leto 1920 pa izvrši v predpisanih rokih. Tudi glede teh davkov je ukazal, naj se z najenergičnejšo eksekucijo skrbi za vplačilo zapadlih državnih davkov.

Za Kmetško zvezo je daroval č. g. župnik J. Dekort na Ljubnem namesto venca na grob t. č. g. prof. dr. Stegenška 50 K. Hvala!

„Vrt Marijin“ se imenuje nova povest, ki je ravno izšla v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Spisal je to mično povest najpriljubljenejši češki pisatelj Julij Zeyer. Poslovenil jo je Marko Kranjc. Knjižica stane s poštnino vred K 3.50. Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

Smarnice. Tiskarna sv. Cirila v Mariboru še ima na razpolago nekaj izvodov šmarnic: „Kraljica cerkvenega leta.“ Vezan izvod stane s poštnino vred K 4.60.

Mariborske vesti.

Javno vprašanje na g. primarija čr. Mirka Cernič v Mariboru. Morda bi nam g. dr. Cernič lahko malo razjasnil in povedal natančneje: Zakaj je g.

dr. Rebula prošil za Ptuj in ne za Celje, ki bi odgovarjalo njegovi strokovni izobrazbi? Mi pa kot Stajerji zahtevamo od vlade, da nam postavi ona naše ljudi tja, kamor spadajo in jih ne pusti zmrzniti v takem kraju, ki ne odgovarja njihovi strokovni izobrazbi.

Predavanje Slov. Kršč. soc. zveze danes v petek 16. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani JSZ v Splavarski ulici. Primerjalo se bode program jugosl. dem. stranke in SLS. Na vrsti so točke o agrarni reformi in socijalni politiki. Poroča prof. dr. Jeraj. O posameznih vprašanjih se vrši tudi razgovor. Predmet je važen in zanimiv, torej pridite!

Domača obrt. Mariborski čevljarški mojstri so si ustanovili zadrugo „Združeni čevljarški mojstri v Mariboru in okolici r. z. z o. z.“ Zadruga ima svojo prodajalno v „Terezinem dvoru“ poleg dravskega mosta. V zalogi ima vseh vrst čevlje domačega dela. Predsednik zadruga je zavezen Slovenec Ivan Smrekar. Podjetje domačine toplo priporočamo.

Napeljava električne sile. Kdor hoče dobiti natančnejše informacije glede napeljave električne sile v mariborski okolici, naj se obrne pismeno na gosp. Ivana Fortič, oblastveno priznani elektrotehnik, Krčevina pri Mariboru št. 119. G. Fortič je priznan strokovnjak in je pripravljen prirediti predavanja o elektriki. Občine, Kmetijske podružnice, društva in posamezniki se lahko obrnejo glede vprašanja na-prave elektrike na g. Fortiča.

II. ljubljansko delavsko konsumno društvo. — Prodajalna v Studencih naznanja, da prodaja članom krompir. Oglasiti se treba v soboto v prodajalni.

Razne novice.

Cehoslovaška narodna skupščina je uzakonila posebn zakon o zlorabi priiznice v politične namene, razpoko in razveljavila dosedanja zadržek višjih redov in slovesne obljube kot oviro zakona.

G. D'Annunzio se bo zopet ženil. D'Annunzio se namerava zopet poročiti z neko Rečanko. V Rim je poslal g. Gabrijele posebnega odposlanca, ki bi naj izposloval pri njegovi dosednji ženi Mariji dovoljenje za poroko. D'Annunzio je bil prvič ženit pred 36 leti, ko se je poročil z Marijo di Gallese, hčerjo vojvode di Gallese. Iz tega zakona je zapustil D'Annunzio tri sine in se ločil od svoje žene po desetih letih zakonskega življenja.

Tovarna zletela v zrak. V mestu Stalburg je tamošnja tovarna za izdelovanje umetnih gnojil vsled eksplozije zletela v zrak. Eksplozija je bila tako silna, da so močno poškodovane tudi sosedne hiše. Dosedaj so izvlekli izpod razvalin 20 mrtvecev.

Za kat. časopisje v Italiji. Skofje v Apuliji so tretjo nedeljo v postu določili za katoliško časopisje. V skupnem pastirskem listu so duhovništvu in ljudstvu razložili pomen časopisja in pokazali, kako treba katoliško časopisje podpirati. Določili so darovanje za časopisje in zahtevali, da ljudstvo podpira katoliške liste z naročevanjem, sodelovanjem, inseriranjem, darili in ustanovami. Med drugim pišejo: „Gotovo je prav dobro delo, darovati in moliti za verne duše. Ali pa ni ravnotako prav dobro delo podpirati dobre liste, ki oživljajo duše, da žive čednostno?“

Orlovski vestnik.

Mariborski Orel ima redno za vse člane brez izjeme obvezno telovadbo vsak torek od 8. do 10. ure zvečer v gimnazijski telovadnici. — Orlovska zveza je izdala nova povelja in nov vežbovnik. Po tem vežbovniku je treba za redovne vaje izvežbati vse člane odseka. Odbor vabi torej tudi starejše člane, da se tor-kove telovadbe zanesljivo udeleže. Veliki dan orlovskega tabora zahteva od vseh pravi orlovski nastop. Bog živi! — Odbor.

Dopisi.

Celje. Nerazumljivo nam je, kako je zamogel skleniti mestni sosvet, v katerem so baje tudi pedagogi, naj se ustanovi v mestu nov kino. Celotelovaldnica okoliške šole bo morala služiti temu namenu. Gospodje, ali ste res tako naivni, da hočete narod vzgajati s kinom in z gostilnami, z gugalnicami in s plesom?! Kino je popolnoma zgrešil svoj namen, kateremu naj služi — mesto da bi vzgajal ljudstvo, ga posmehovi, podija in pohušča. Sodobni kino so vračali v peklo. Stopite v Gaberje in oglejte si občinstvo, ki se zbira pri kinu. Pretežno večino tvori mladina. Poželjivost ji gleda iz oči, nesramnost puhti iz ust, greh ji je zapisan na obrazu. Človek, ki mora mimo hoditi, sme biti vesel, da niso vse psovke in zabavljanja, ki jih mora čuti, kamenje, ker sicer bi se kmalu zgradil s krvjo obl. na tla. Koliko mladih tatov in nečistnikov je že „vzgojil“ kino v Gaberju, vsak, ki pozna tukajšnje razmere. Vsako nadzorstvo, cenzura, dodatek „samo za odrasle“ je gola reklama za mnogoštevilnejši obisk. In s takim „modernim vzgojevališčem“ nas hočejo mestni očetje osrečiti. Pa seveda, kino nese precej, je precejšen vir dohodkov za občino. Ti dohodki so Judeževi groši; za nekoliko denarja boste ukradli naši slovenski mladini nedolžnost in poštenje. Častitljivi mestni očetje! Ako mislite, da še ni celjska mladina dovolj slaba, potem le zaprite vse telovadnice in odvarajte nova kinogledališča! Odgovornost za taka brezumna dejanja nosite sami!

Mariborska eskomptna banka v Mariboru, Tegetthofova ulica šte. 11.

Telefon šte. 16.

Podružnica: MURSKA SOBOTA.

Mala naznanila

Razna

Mala psica rumene barve z dolgimi kvički stoječimi ušesi, čuje na ime „FLEI“ se je v petek zvečer v Loki pri Bistrici izgubila. Oda se proti dobri nagradi na oskrbištvu Radvanje (Rothwein), Maribor. 319

Išče se:
Dve sobi in kuhinja

v kaki vili v okolici mesta MARIBOR, za dve boljši osebi, moža in ženo. CENA postranska stvar. Ponudbe na upravo lista. 299

PRVA SLOV. BRIVNICA

Aleksandrova (Tegetthofova) ul. 22 (preje g. Gredlić)

se slavnemu občinstvu priporoča. Za točno in čisto postrežbo jamči

FRAN NOVAK, BRIVEC.

JOSIP NEKREP

tesarski mojster in stavbeni podjetnik v Mozartovi ulici 59 v MARIBORU

se priporoča za popravila in za napravo novih stavb za točno izvedbo

URE

vsake vrste se sprejmejo v popravilo. Postrežba točna. Cene zmerno

Jan Ignacij, Maribor
Glavna pošta, 2. nadstr., levo.

Kupi se!

Kupujem

po najvišjih cenah hlode, rezan in tesan jelov kakor trd les ter vsakovrstna drva za kurivo. Viktor Glaser, lesna trgovina v Rušah pri Mariboru. 1796

Vinske steklenice

(buteljke) kupujemo vsako množino po najvišjih cenah. Kletarstvo HOPPE & VALJAK, Šolska ulica 1, Maribor. 306

Hudega psa (čuvaja)

kupi A. TONEJC, Mlinska ulica šte. 23, Maribor. 312

Krompir za seme se kupi, Bolnišnica Maribor. 324

Proda se!

1 Kobila

liščje in ena črna rumene barve, 162 cm, dobri za težko in lahko vožnjo in lep kočijaški voz so na prodaj. Maribor, Mozartova ulica št. 59 314

Dve hiši dvoje nadstropni, sposobni za vsako obrt, novo zidani ležeči na vogalu proda J. Nekrep, Mozartova ulica 59, Maribor. 211

Sadno drevje

se proda. Jozefova ulica šte. 15, Maribor. 322

Ena garnitura

popolnoma novega perila za novorojenčka, obstoječa iz 42 komad. najfinjša izdelava se proda v Mariboru, Lendplatz 6, I. nadstr. 329

Singerjev šivalni

stroj, belo otroško postelj in voziček, razne antike predmete, salonsko mizo, nove etaze, nove srbake preproge, veliko linolej-preprogo, brušeno ogledalo, zlato moško uro, zlato verižico, razno lepoticje, lepo razpelo v steklu, blazino za divan, servisi za liker in pivo, novo salonsko suknjo, novo zimsko suknjo, lepo lahko suknjo, novo obleko iz lodna, lepo svilnato obleko, belo obleko, razne moške, ženske in otroške obleke, klobuke, čevlje, bluze in jopice, čevlje za neveste, cilindroklobuk, eleganten gledališki plašč, srajce, ročna dela, solčnike, lepe podobe, preproge in zastore, omare, visoko lastvo, veliko mizo, kuhinjsko mizo, stelaže za pisarne, kletko, razne knjige in razno drugo proda g. Schmidl, Koroška cesta šte. 18, I. nadstr., Maribor. 321

Službe!

Sobarica zanesljiva, čednega obnašanja, se sprejme v stalno službo pri primariju dr. Matko, Maribor, Slovenska ulica 4. 307

Inteligenten.

ož. mlad mož s kavejjo slovenščino in nemščino v govoru in pisavi zmožen, bil dosedaj samostojen, išče službe kot vodja filijale, skladiščnik, pisarniška mod, trgovski ali pisarniški sluga, ima prakso v poljedelstvu kot šafar. Ponudbe na posl. „Energičen 26“ na upravo lista. 320

Drvarji se sprejmejo

takoj proti dobremu plačilu. Živila se po nizkih cenah in zadostno preskrbe. Izve se: Wildenreinerjeva ulica št. 13, pri tičje, Maribor. 323

Pohištvo

Tvornica in zaloga
Maribor, Koroška cesta 46-53
Peter Hochnegger in drugovi
Tovarniške cene. 325

Barake na prodaj!

Mestna občina Brežice proda prostovoljno eno leseno šupo in 2 barake, ki jih je bila postavila po potresu leta 1917. — Prostovoljna dražba vrši se 326

v sredo dne 28. aprila 1920 od 9. do 11. ure predpoldne na licu mesta v Brežicah.

Ponudniki založiti morajo 10 % izklicne cene kot vadij. Podrobni dražbeni pogoji razglasijo se neposredno pred licitacijo.

Mestna občina Brežice.

Gospodarska zadruga za Prekmurje, Mursko polje in Slovenske gorice

R. Z. Z. O. Z.

prodaja razne manufakture za moške in ženske obleke, vseh vrst špecerije, čevlje, usnje, deske, stavbeni les in poljedelske stroje.

Kupuja pšenico, žito, koruzo, ajdo, proso, oves, kože, sploh vse kmetijske pridelke.

Posreduje pri nakupu večjih poljedelskih strojev, kakor parnih mlatilnic in motorjev

Pravico kupovati in prodajati zadrugi imajo samo člani.

Novi člani se sprejemajo v zadrugi pisarni v Gornji Radgoni in pri vseh podružnicah.

Glavna trgovina in pisarne v Gornji Radgoni.

Podružnice: Gornja Radgona, Murska Sobota, Cankova, Dolnja Lendava, Radgona, Križevci pri Ljutomeru, Beltinci. 259

Vsled vedno bolj naraščajoče draginje raznih sirovin smo primorani zvišati cene nekaterim predmetom.

Lastniki kavarn v Mariboru.

SVARILO!

Petrolejski železni in leseni sodi, ter bidoni z znakom

O. P. V. G. ali H. Mahorko

ostanejo naša neprodajna lastnina, katere oddamo na naše kupce le v posojilo proti kavciji in se imajo isti takoj po izpraznitvi franko nazaj vposlati.

Svarimo torej vsakogar pred nakupom kakor tudi pred naprejšnjim ter zopetno napolnitvijo sodov.

DRUŽBA za promet petroleja z. o. z. I. MAHORKO, Maribor, Ptuj, Celje.

Oddaja zemlje v najem!

Mariborski 45. pešpolk vzame takoj proti dobri najemnici v najem 7-10 oralov zemlje, njiv v okolici Maribora: Pobrežje, Tezno, Hoče, Radvina in Brezje. Ponudbe pisмено ali ustmeno na uprav. „Slovenskega Gospodarja“.

„Jadran“ trgovska prometna Družba z o. z. v MARIBORU, Gosposka ulica 44
Nakup in prodaja u- in izvoznega blaga
Spedicijska in mednarodni prevozi. Brzjav: JADRAN. — Telefon 393.

Tvornica in zaloga

Maribor, Koroška cesta 46-53
Peter Hochnegger in drugovi
Tovarniške cene. 325

Veletrgovina

Ludovik Kuharič Ormoz

nudi svojo

veliko zalogo vsakovrst-

nega modnega, manufakturnega

blaga, platna itd. Nadalje

priporoča vedno sveže špecerijsko blago,

moko, olje. Nakup in prodaja poljedelskih

pridelkov. Dobava vsakovrstne železnine,

traverz, cementa, kakor tudi poljedelskih in drugih strojev. — Uvoz in izvoz

vseh vrst rezanega in stavbenega

lesa. — Lastna motorna žaga.

Glavna zaloga delniškega

€€ piva 33

114

Novi tečaji za slovensko stenografijo, nemško stenografijo, strojepisje, slovensko korespondenco, nemško korespondenco, računstvo, slovensko knjigovodstvo, nemško knjigovodstvo, slovenščino za začetnike, hrvaščino, nemščino za začetnike, lepopisje in cirilico začnejo

dne 3. majnika 1920.

ZASEBNI UCNI ZAVOD LEGAT v MARIBORU,

Vetrinjska ulica 17, I. ndstr.

Obširni prospekt brezplačno, telefon št. 34/VIII.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

(HOTEL BELI VOL)

obrestaje hranilne vloge počenši s 327

1. aprilom 1920 in sicer:

vezane proti šestmesečni odpovedi po 4 %

nevezane brez odpovedi po 3 1/2 %

Posojila daje na vključbo, poroštvo ter otvarja tekoče račune.

„JADRAN“, Oglasna odprava MARIBOR.

SOL

samo po vagonih, dobavlja takoj:

U- in izvozna tvrdka

Ferdo Sert, Maribor

Koroška cesta št. 21.

Brzjav: SERT MARIBOR. — TELEFON 265.

330

Kmetijska zadruga v Račjem

R. Z. Z. O. Z.

ima svoj letni občni zbor dne

2. maja ob 2. uri popoldne

v zadrugi prostorih v Račjem.

Ker pridejo važne točke na dnevni

red prosimo vse člane, da se zhora

sigurno udeležijo. 313

Načelnstvo.